

Informatienota voor de raad

Datum 6 december 2023

Onderwerp	Stichting RTV Focus, stand van zaken december 2023
Versienummer	V1.

Portefeuillehouder H.M.M. Schuttenbeld

Informant W. Heersink
Afdeling Ruimte en Economie
Telefoon 038 498 2419
Email W.Heersink@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- 1 De stand van zaken rond de verplichting voor RTV Focus van het hebben van een representatief en functionerend Programma Beleidsbepalend Orgaan;
- 2 Het lager vaststellen van de subsidies over 2021 en 2022 voor de stichting RTV Focus;
- 3 Het bevoorschotten in termijnen van de subsidie 2024 voor de stichting RTV Focus.

Datum 6 december 2023

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Het Commissariaat voor de Media heeft op 1 december 2023 een lijst van leden van het programmabeleid bepalend orgaan (pbo) gestuurd naar de griffie, met verzoek om advies van de raad. Dit advies moet uiterlijk 5 april 2024 door het Commissariaat zijn ontvangen.

Het college heeft geconstateerd dat de stichting RTV Focus niet heeft voldaan aan de verplichtingen die zijn verbonden aan de verleende subsidies 2021 en 2022. Het college besluit daarom deze subsidies lager vast te stellen. Zij vordert voor 2021 en 2022 resp. €16.276,-- en €18.786,-- terug.

Stichting RTV Focus heeft grote schulden die binnen een korte termijn moeten worden afgelost. De subsidie mag echter niet worden aangewend voor de aflossing van schulden. Om dit te voorkomen, besluit het college de subsidie voor 2024 te bevoorschotten in termijnen.

Kernboodschap

Als gevolg van het niet voldoen aan de subsidieverplichtingen stelt het college de subsidie aan RTV Focus over 2021 en 2022 lager vast. Over 2024 wordt de subsidie uitgekeerd in termijnen om te voorkomen dat deze wordt aangewend voor het aflossen van schulden.

Toelichting

Op 13 februari 2023 heeft uw raad besloten om over de situatie bij de lokale omroep RTV Focus een signaal af te geven bij het Commissariaat voor de Media (hier verder: het Commissariaat). Dit signaal is gebaseerd op de volgende geconstateerde feiten:

- 1) het ontbreken van een representatief en functionerend programmabeleidsbepalend orgaan (pbo);
- 2) het ontbreken van voldoende informatie om de verleende subsidie voor 2021 en 2022 te kunnen vaststellen;
- 3) uitstaande schulden die niet binnen een jaar kunnen worden afgelost.

Ad. 1: Het ontbreken van een Programma Beleidsbepalend Orgaan

Het Commissariaat heeft naar aanleiding van het signaal van de gemeenteraad, en naar eigen waarneming op 1 juni en 10 juli 2023, geconstateerd dat er geen representatief en functionerend pbo meer is. Zij heeft aan RTV Focus conform de Mediawet 2008 een hersteltermijn van 4 maanden geboden om opnieuw een pbo samen te stellen. De deadline hiervoor liep tot en met 13 november 2023. Het Commissariaat heeft op 11 november een nieuwe lijst van pbo-leden ontvangen. Het Commissariaat heeft op 1 december de pbo-lijst gestuurd naar de griffie. Op 23 november 2023 is met het Commissariaat afgesproken dat de gemeente zelf zal onderzoeken of het pbo de belangrijkste stromingen van onze stad representeert. Daarnaast zal aan de pbo-leden worden gevraagd hun deelname te bevestigen. Vervolgens zal aan de raad een voorstel worden gedaan voor een advies over het pbo. Het advies moet uiterlijk 5 april 2024 door het Commissariaat zijn ontvangen. Door zelf onderzoek te doen naar de representativiteit wordt getracht de adviestermijn van 18 weken te bekorten.

Ad 2: Vaststellen van de subsidie 2020, 2021 en 2022

Datum

6 december 2023

De subsidie 2020 was €15.000,=; zij is conform vastgesteld. Voor een subsidie van deze omvang hebben wij geen beoordelingsverklaring nodig. Uit de verantwoording van de subsidie 2021 (bedrag 80.000,=) en 2022 (bedrag 81.450,=) konden niet de rechten en verplichtingen en de betalingen en ontvangsten worden nagegaan zoals de subsidiebepalingen vereisen (Awb art. 4:69). RTV Focus heeft bovendien niet de verplichte beoordelingsverklaring van een accountant aangeleverd, om reden dat zij deze niet kan betalen. Vervolgens is meerdere keren gerappelleerd om een nadere toelichting. Uiteindelijk is een deadline gesteld van 1 november 2023. Helaas is de toen aangeleverde informatie opnieuw onvoldoende gebleken om de financiële verantwoording te kunnen duiden. Om de subsidies toch te kunnen vaststellen, heeft het Subsidieloket ervoor gekozen om de ingediende begrotingen te vergelijken met de gerealiseerde resultaten aan de hand van de grootste kostenposten. Dit leidde tot het volgende beeld:

2021*	Werkelijk	Begroot	Verschil
Personeelskosten	45.013	38.000	7.013
Autokosten	12.612	10.200	2.412
Algemene kosten	18.851	12.000	6.851
Terug te vorderen			16.276

* De cijfers zijn gebaseerd op de gecorrigeerde jaarrekening 2021, die op 1 december 2023 is nagezonden.

2022*	Werkelijk	Begroot	Verschil
Personeelskosten	49.405	28.000	21.405
Autokosten	15.102	10.800	4.302
Algemene kosten	3.579	10.500	-6.921
Terug te vorderen			18.786

* De cijfers zijn gebaseerd op de gecorrigeerde jaarrekening 2022, die op 1 december 2023 is nagezonden.

Van 2023 is nog geen informatie ontvangen. De omroep is verplicht hiervoor in het jaar 2024 een verzoek tot vaststelling in te dienen.

Op basis van de uitgevoerde analyse heeft het college vastgesteld dat stichting RTV Focus niet heeft voldaan aan de verplichtingen die zijn verbonden aan deze subsidies. Het college heeft daarom besloten de subsidies van 2021 en 2022 lager vast te stellen. Zij vordert voor 2021 en 2022 resp. €16.276,-- en €18.786,-- terug. Een zwaar punt van overweging hierbij was de wettelijke bekostigingsplicht op grond van de Mediawet 2008 artikel 2.170b. De gemeente moet zorgen voor de bekostiging van het functioneren van de lokale omroep. Deze bekostigingsplicht is gelieerd aan de aanwijzing. De bekostiging betreft de vergoeding van de kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van het media-aanbod en wel zodanig dat in een lokaaltoereikend media-aanbod (LTMA) kan worden voorzien en de continuïteit van bekostiging is gewaarborgd. De VNG schrijft haar leden voor om het bekostigingsproces uit te voeren conform de Algemene Subsidieverordening van de gemeente voor zover deze niet in strijd is met het gestelde in de Mediawet. De subsidieverordening van de gemeente Zwolle vereist dat de subsidie rechtmatig en doelmatig wordt besteed. De hoogte van de jaarlijkse bekostigingsbijdrage is niet vastgelegd in de Mediawet. De VNG adviseert een richtsnoerbedrag per huishouden te hanteren. Gemeente Zwolle volgt de methodiek van het

Datum

6 december 2023

richtsnoerbedrag niet, maar hanteert een eigen rekenmethode. De uitkomst van de Zwolse rekenmethode komt overeen met die van het richtsnoerbedrag.

Onderbouwing van de negatieve afwijking van de bekostigingsplicht

Gemeenten mogen afwijken van het richtsnoerbedrag. In het geval van een negatieve afwijking moet deze worden onderbouwd om te voldoen aan de bekostigingsplicht. Het college voert als onderbouwing van haar besluit tot negatieve afwijking aan:

- Er is steeds de dialoog met RTV Focus gezocht om tot een goede beoordeling te kunnen komen van de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen, zonder dat de dialoog tot de gewenste informatie heeft geleid. Voor het ontbreken van de verplichte beoordelingsverklaringen is door gemeente intensief naar alternatieven gezocht om de omroep te helpen.
- Er is geen mondelinge of schriftelijke verklaring geleverd voor de hoge loonkosten. De lokale omroep heeft met de gemeente niet het gesprek gevoerd over de overschrijding van de kosten.
- Er is geen mondelinge of schriftelijke verklaring geleverd voor de hoge algemene kosten. De lokale omroep heeft met de gemeente niet het gesprek gevoerd over de overschrijding van de kosten.
- Op geen enkele wijze heeft RTV Focus aannemelijk gemaakt dat de hoge uitgaven noodzakelijk zijn om de onafhankelijkheid van de lokale mediaomroep te waarborgen. Lager vaststellen van de subsidies raakt dan ook naar het oordeel van het college niet aan de journalistieke onafhankelijkheid en redactionele vrijheid van de lokale omroep.
- De omroep schiet ernstig tekort in haar bestuurlijke verantwoordelijkheid om naar redelijkheid te handelen in een wereld die gewoonlijk bescheiden omgaat met publieke middelen en functioneert dankzij vrijwilligers.

In de wettelijke taakverdeling tussen Commissariaat en gemeente hecht gemeente Zwolle zwaar aan haar plicht tot het controleren van subsidies op de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen. Het Commissariaat vraagt weliswaar op basis van de Mediaregeling de jaarrekeningen op van de lokale omroepen. De plicht tot het aanleveren van jaarrekeningen hangt samen met het artikel uit de Mediawet 2008 over de reclameboodschappen en de controle daarop. Het Commissariaat echter, oefent geen toezicht uit op de rechtmatigheid en doelmatigheid. Dit loopt uitsluitend via de gemeente. Het Commissariaat is vanuit haar beperkte rol in de voorliggende casus van RTV Focus akkoord gegaan met de vaststelling van de subsidie van 2020, 2021 en 2022. Ondanks dit akkoord van het Commissariaat heeft het college op basis van voornoemde argumenten voldoende reden gezien om de subsidie over 2021 en 2022 lager vast te stellen.

Ad. 3: Uitstaande schulden

RTV Focus heeft grote schulden die binnen een korte termijn moeten worden afgelost. De omroep is hiertoe niet in staat met de huidige financiële middelen. De subsidie echter, is niet bedoeld voor de aflossing van schulden (Awb, art. 4:35; ASV art. 12, lid 3), want de bekostigingsplicht heeft betrekking op de vergoeding van kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van het media-aanbod. Om te voorkomen dat de subsidie voor 2024 wordt gebruikt voor het aflossen van de schulden, besluit het college de subsidie voor 2024 te bevoorschotten in termijnen.

De nieuwe Mediawet 2026

Het college oriënteert zich over het opstellen van mediabeleid in het perspectief van de nieuwe Mediawet 2026. Het streven van het rijk is om met ingang van 1 januari 2026 een nieuwe Mediawet in te voeren. Geconstateerd is dat het budget voor de lokale omroepen ontoereikend is voor journalistieke

Datum 6 december 2023

functies en professionele producties. Bovendien zorgt de huidige bekostigingswijze voor een ongewenste afhankelijkheidsrelatie tussen omroepen en gemeenten. In de plannen van het rijk worden de huidige middelen uit het gemeentefonds onttrokken en door het rijk rechtstreeks aan de omroepen ter beschikking gesteld. Het rijk controleert vervolgens ook de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen. Het rijk wil bovendien het budget verhogen met €16 miljoen.

Daarbij zullen de lokale omroepen moeten opgaan in streekomroepen. Schaalvergroting is onontkoombaar om te komen tot professionele, onafhankelijke en financieel gezonde omroepen. Nederland wordt verdeeld in ca. 80 streekomroepen; Zwolle behoort tot het verzorgingsgebied van de streekomroep IJsseldelta. De financiële relatie met de gemeenten wordt weliswaar losgelaten, maar de beleidsmatige relatie wordt versterkt. De nieuwe streekomroepen vallen binnen de beleidsplannen van de samenwerkende gemeenten in de streek. De beleidsdoelen worden vertaald in concrete prestatieafspraken waaraan de nieuwe streekomroepen moeten voldoen.

Als de plannen doorgaan dan worden 2024 en 2025 benut voor de voorbereiding van de nieuwe mediawet. Gemeenten moeten de bekostiging van de lokale omroep nog opnemen in hun begroting tot en met 2026. Op 31 december 2026 vervallen alle aanwijzingen van de lokale omroepen. Per 1 januari 2027 zijn er ca. 80 aanwijzingen op streekniveau van kracht.

Financiën

In de begroting Cultuur is structureel een budget voor de lokale media-voorziening opgenomen. Het terug te vorderen deel van de subsidies voor 2021 en 2022 vloeit terug naar de algemene middelen van de gemeente.

De subsidie voor 2024 wordt in termijnen uitgekeerd. De continuïteit van de bedrijfsvoering van de lokale omroep mag daarbij niet in het gedrang komen. Het college wil in dialoog met de omroep bij aanvang van het subsidiejaar transparant maken welke kosten worden beoogd in relatie tot de verzorging van het lokaal toereikend media aanbod (LTMA). De bekostiging zal door middel van prestatieafspraken worden verbonden aan het LTMA. Het waarborgen van de onafhankelijkheid van de lokale omroep staat voorop.

Communicatie

Stichting RTV Focus is mondeling geïnformeerd over het collegebesluit om de subsidies over 2021 en 2022 lager vast te stellen. Er volgt een schriftelijke beschikking tot het lager vaststellen van deze subsidies. Ook zal het Commissariaat worden geïnformeerd over het lager vaststellen van de deze subsidies.

Vervolg

In Q1 2024 zal het college aan de raad een voorstel doen voor een advies over de representativiteit van het pbo. De raad heeft vervolgens tot en met uiterlijk 5 april 2024 de tijd om bij het Commissariaat een advies in te dienen op de pbo-lijst.

Het memo van wethouder Schuttenbeld over de advertentie-inkomsten van RTV Focus, naar aanleiding van vragen in het themadebat vrijetijdsbesteding van 20 november 2023, wordt separaat aan de raad toegestuurd.

Datum

6 december 2023

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer